

J E L E N K Ö R

POLITIKAI TEKINTETBEN

A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESÍTŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.

1585

Negyedik évi folyamata első fele.

PESTEN,

ESZTERGAMI K. BEIMEL JÓZSEF INTÉZETÉBEN.

1835.

Foglalalat: Magyar- és Erdélyország (orsz. ülések Pozsonyban 's Kolozsvárott; kinevezések; k. kam. tudósítás; asszony-egyesületi táncmulatság; Miskolcz új tisztathatósága 's különféle). Ausztria. Németország. Belgium. Anglia (London belvárosi kultanácsa-gyűlése; Peel levele; hírlapi ítéletek; elegy. Franciaország (Rouen ur elítéltetése.) Spanyolország (hivatalos tudósítások a köz-elebbi két ütközet felől). Oroszország. Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsonyban dec. 29kén mind a' két tábla országos ülést tartván, a' RRnél már kerületileg kidolgozott uriszéki módosítás, 's a' VIIIk cikkekben azt követett több rendű §§sz állapotított meg; — a' fő RR. pedig ugyanaz urbéri tárgyban az alsó táblától hozzájuk átküldött másod rendű üzenettel foglalatoskodtak, 's a' VIDik cikkeyig haladván, kevés kivétellel egyező határozatot hoztak a' RR. végzeteivel. — A' dunai hidat Pozsonynál dec. 14kén szedték ki, tehát négy nappal később a' pestinél. — Abauj RRei Vitéz János országgyűlési volt követjük helyébe, mult évi nov. 17kén tartott közgyűlésökbéli újabb választásnál fogva Péchy János fűsz. birót küldék új képviselőjökül.

Kolozsvárott: Dec. 18kán tartott országos ülésben a' KK. és RR. által megerősített Horváth Ferencz úr a' hitet letéve, ítélmestri hivatalába iktattatott. Ugyanez ülésben az elnök ur előadván, hogy a' napirenden a' sarkalatos és diplomatikai hivatalbeliek választása lenne, ajánlá a' RRnek ezen tárgy elővételét. A' választás tárgyára kívánatoló előleges lépéseket a' RR. megkezdeni kívánván, előbb is felolvastatott az ő Felsége által kinevezett kir. hivatalosak lajstroma, az ehez tartozó minden írománnyal együtt; melly alkalommal azon írományokban némelly hiányok tapasztaltatván, az elnök úr exjára bizatott; hogy ezen hiányokra nézve a' kir. Kormányshék felvilágosítások tételére szölitáná fel. Dec. 20kán tartott országos ülésben olvastatott kir. biztos főh. Ferdinánd kir. Fenségének a' RRhez ezen kir. hivatalosak lajstromát tárgyzó levele, mellyben ő Fensége a' RRnek tudtára adja: hogy ámbár semmit az iránt nem kételkedhetik, hogy a' RR. az ő Felsége közelebbi kegy. leírásában kijelentett akaratjának eleget tesznek, 's a' dipl. hivatalok választásához haladék nélkül kezdenek, csakugyan az ő Felségétől vett rendelés következtében a' RRnek tudtokra adja, hogy ha a' közelebbi január 10dik napjaig azon hivatalok választásához nem kezdenek, azon esetben ő kir. Fenségének ő Felsége világos rendelése következtében azt ő Felségének még ugyanazon nap följelenteni kell. — Dec. 23kén tartott országos ülésben az elnök ur előadta kir. kormányshéki helyettes előlölő gr. Kornis János ő exjának az elnök ő exjához intézett tudósítását, hogy a' kir. Kormányshék a' RRnek azon határozását, melly szerint a' kir. hivatalosak kinevezésire nézve világosítást kértek, ő Felségéhez küldötte, maga e' részben világosításokat nem adhatván. Dec. 23kán tartott országos ülésben e' tárgy fontolat alá vétetvén, megállított: hogy egy ő Felségéhez küldendő fölírásban fedeztessenek fel azon hiányok, mellyek a' kir. hivatalosak kinevezését érdeklő írományokban tapasztaltatnak, egyedül ő Felsége nyugtathatván meg e' részben a' RRket. Melly alázatos felírásnak ő Felségéhez juttatására a' kir. biztos ő királyi Fensége levél által megkéretni határozatott. Másnap (24) a' levelek a' RR. gyűlésében felolvastatván, aláíratnak 's bépecséltettek, 's főispán Ugron István úr vezetése alatt egy országos küldöttségtől ő kir. Fenségének beadattak. Még az nap délután tartatott országos ülésben olvastatott kir. biztos ő kir. Fenségének a' RRhez intézett levele, mellyben kinyilatkoztatja, hogy a' RR. felírását ő Felségéhez fel fogja küldeni. — Ugyanekkor az elnök ur emlité, hogy a' közelebbi új esztendő kezdetén jó lenne, ha a' RR. az ő Felsége, mint ezen haza forrón szeretett és tisztelt fejedelme iránt viseltető hívségök 's hódolásuk iránti érzelmiket kir. biztos Fenségénél kijelentenék, 's ezen tisztelendő küldöttségre a' RR. közül számos tagokat fel is jegyzett, kiknek neveit felkivánná olvastatni, erre ezen többszöri harsogó kiáltás hallatott: „Eljen a' jó fejedelem” 's a' RRdek kinyilatkoztatták, hogy nem küldöttséggel, de mindnyájon kívánják hódolási tiszteletjüket megtenni. Ezután az elnök úr kívánván, hogy a' RRket az új esztendőben kívánt jó állapotban tisztelhesse, ezen szívés kívánságot az elnök ur iránt a' RR. is viszontagolták. E' szerint az újévig országos ülések nem lesznek ugyan, de a' RR. meghatározták, hogy az ünnepek után azonnal nemzeti ülésekben teljesen összegyűljenek, 's a' választással kapcsolatban levő tárgyakon szorgalmason munkálkodjanak, hogy mikor mostan felküldött alázatos felírásukra a' kegy. válasz megérkezik, akkor készen lehessenek ezeket országos ülésben is bevégezni; hogy így az ő Felsége rendelésinek 's magok ohajtásinak is eleget tehessenek, 's a' sarkalatos 's diplomat. hivatalok választásához azonnal kezdhesse. Erd. Hir.

Ő cs. kir. Fölsége magy. k. u. kancellariai tiszti titoknok Szögyényi Lászlót, cs. aranykulcsos hívei közé méltóztatott a' szokott díj elengedtével számítani.

Ő cs. kir. Fels. magyar-erdélyi udv. számvevő-hivatal szolgáját Mohr Józsefet, 50 évnél tovább viselt serény és szorgalmas szolgálatja tekintetébül, szalagruul függő polg. kis arany érdempénzel méltóztatott megjutalmazni.

A' nm. kir. m. Helytartó tanács Dec. 29kén, a' kebelbeli levéltár-tisztségében ifjabb Frenreisz Józsefnek, a' nm. kir. m. udv. Kancellariához járulnökká (accessista) lett kineveztetésével megürült utolsó irnok hivatalra, eddigi levéltári accessista Stadl Andrást, utolsó irnokká pedig Barabás György díjnokot méltóztatott kinevezni.

A' nm. m. k. udv. Kamara Lakner József elhunytával a' kebelbeli számvevő-hivatalban megürült számvevő tisztségre Goger Károly ingrossistát; Gyömbéry Mártont ingrossistává; Ottrubay Bélát járulnökká 's Münzberger Ferenczet fizetéses practicanssá; továbbá Braunhofer József ésledi sómázssást szilágy-somlyói sómázsa-mesterré; Lober Antalt poroszloi pajtaörré; Puha József sótisztási practicanst szatmári pajtaörré nevezéki; Nonner Vincze sómázsamestert pedig saját-kérelmére Buccaráról Varasdra helyezte által. (kir. kam. tud.)

A' pesti jóltevő Asszony-egyesület, azon folyvásti munkásságban, mellyel a' segéd-kivánó 's érdemlő valódi szegényeket gyámolítja, kik sokszor egész háznépestül epeztő gondok 's inségek között szemérmes megvonulásban sínylenek, állhatatosan bizakodik az emberszerető nemes szívek segedelmökben, kik szenvedő embertársaik iránt részvevő készséggel viseltetvén, köz vigadalmok ártatlan élelményü óráit is nyomoruságok enyhítésére hasznosakká tenni hajlandók. E' tekintet indítja ismét az Asszony-egyesületet e' beállott új esztendőben a' orosz táncmulatság-adásra, mellynek jövedelme illy jótékony célra van határozva. Több nemes lelkü adakozó már eddig is szép 's becses adományokat tett össze, mellyek a' táncmulatság alatt tartandó sorshuzással nyereségül esendenek. Minél fogvást az orosz táncmulatság, melly a' színházi nagy táncsteremben 1835ki január 11kén vasárnap fog tartatni, sorsjátékkal köttetik össze. A' bémenetel ára 1 for. 30 kr. pengőben, mellyért egy sorsjegy is adatik. Bémeneti-levélkét nem kaphatni általányosan sorsjegy nélkül; de sorsjegyet magában is amaz nélkül, egyenként 48 pengő krajczáron válthatni. Mind belépti, mind sorsjegyet szerezhetni Csekonic háznál; továbbá Eggenberger József ur könyvboltjában a' Barátok' piaczán,

tulajdon háznál; gróf Teleki háznál Aebly úr kereskedő-boltjában „a' Schweitzerhez“; végre Fischer Péter urnál a' Serviták piaczán. Minden vagyonos emberbarát, ki főképp e' mostani mostoha körülményekben a' számos inségeskedő ügyét irgalmi szempontra méltatja, szívesgyámrészt venni sietend a' nemeslelkü Asszony egyesület példás szándékanak tettelegi elősegítésében.

Miskolcz, a' harmincezer lakost számláló és századok óta több rendü jeles kiváltságokkal diszeskedő m. koronai város, a' most elhanyaglott ó év utólján tartván tiszthatósága ujítását, a' választás következőn ment végbe: főbíró Tomkaházi Tomka Miklós (több tek. vmegye táblabírája); másodbíró Viczián Ferencz; főjegyző Kóródi Ferencz; aljegyző Vosics Ferencz; tanácsbeliek Malagéc Antal, Zátrogh Daniel, Ács János, Pintér Ferencz, Zähr János, Tepper János, Kastély József, Dudok József, Paszhar Sámuel, Szép József és Gulyás József; házi fő adószedő Nizálkovic János; inspector Bana Sámuel; és kapitány Kardos István urak.

Zágrábban dr. Gay Lajos ő cs. k. Fölségétől privilegiumot nyert egy horvát nemzeti politikai hirlap kiadására horvát nyelven. Kezdődik ez ujság a' most beállott 1835 elejével 's célja lesz főképp hazai tárgyakkal foglalatoskodni.

Pécs szomszédjában Abaliget mellett fekvő Paplika nevű barlangnak igen nehéz közelíthetőségűs bejárhatásu torkát Tolnai Fesietics Lajos, mint minden jót hasznost ésszépét gyámoló természetbarát, Berks ur által, bányászilag saját költségein a' pécsi főtiszt. káptalan megegyeztetével a' férfi látogatókra megtárgyaltatá még 1833ban, 's most ugyanazt a' szépnembeliekre is egészen kellemessé szándéka tétetni ugyan Berks ur által, ki a' barlang képét mindenestül most körrajzban igéri.

A U S Z T R I A

Dec. elsőjén ünneplé Bécsben a' helyv. vall helybeli reform. gyülekezet a' keresztyéni türedelem 50 eszt. örömnapját annak emlékezetére, hogy ez előtt 50 évvel lelete szerencséje II József császár országlása alatt 1784ben karácson első napján Bécsben ezen keresztyén gyülekezetnek legelső közönséges isteni tiszteletet fölépített templomában tartani. M. Kur.

NÉMETORSZÁG.

A' bádeni néplap dec. 18án hosszu cikkelyt közöl a' német szövetség újabb végzeteiről. A' sajtóra nézve azt jegyzi meg, hogy a' bádeni sajtótörvények szerint politikai hirlap-megindításra nem engedelem, hanem csak kezesség kívántatik. A' jövő országgyűlésen, mint rebesgetik, már indítvány fog tétetni aziránt, hogy e' szabadság törlesztessék el. Ennek következtében a' kezesség is meg fog szüntetni a' sajtóvétségek

ellen szabott büntetésekkel együtt, hogy a' bádeni sajtótörvények is közelebb összeállításba jussanak a' szövetségi sajtó-határozatokal.

BELGIUM.

Az ország püspökeinek tudtokul adatott, hogy a' királyné terhessége miatt imádságok tartassanak. — A' képviselőházban indítvány tétetett az iránt, hogy a' képviselők nyilvános szertartások alkalmikor valami megkülönböztető jegyet viseljenek. A' vizsgáló biztosság 42 szóval 38 ellen oda nyilatkozték, hogy illetén kitüntető jegyül ezüst csillagot hordjanak három színű zománcozott foglárval 's e' körirással: „Képviselő.“ A' csillag alatt a' képviselő neve 's állapotja legyen olvasható.

ANGLIA.

A' londoni belváros kültanácsa dec. 12kén hivatalos gyűlést tartván, noha politikai vitát napirenden nem volt, még is igen heves szócsata ütött ki a' király válasza iránt. A' lord-mayor tudnillik tiszte szerint jelenté, hogy a' király a' benyújtott felírásra igen kegyelmes választ adott. A' válasz csupa „halljuk, halljuk!“ közt olvasaték föl; 's utána Ashhurst ur azon indítványt tette, hogy a' válasz a' jegyzőkönyvbe igtatassék. Figgins pedig indítványul javasla: tennék a' válasz szó eleibe „kegyelmes.“ Eképen a' javaslat nagy zajt okozott. Galloway ur, miután a' lárma lecsillapult, azt mondá: A' kültanácsnak természetesen kötelessége a' választ a' jegyzőkönyvbe fölvenni, 's legyenek bár szavai kegyelmesek vagy nem, de kételkedhetni azon kellemetlen módon (manner), melly szerint az adaték. Szavai a' gyűlésben még nagyobb zaj-okul szolgáltnak. Laurie ur és a' lordmayor a' szónokot rendre akarák szólítani, de nem lehetett. A' lordmayor mondá, hogy a' fölség viselete 's módja ez alkalommal nem lehet vitatárgy; szóljanak bár a' válasz szavairól mint tetszik, de hagyjanak békét a' király viseletének. Galloway ur erre azt viszonzta: ő mélyen tiszteli a' fölséget, de senkitől utasítást az iránt nem fogad el, mikép tegye kötelességét, 's kötelességéhez tartozónak hiszi, hogy ő fölsége viseletéről is kimondja véleményét. A' lárma, zaj és czivakodás közt végre a' lordmayor oda nyilatkozték, hogy kardot 's kormánybotot (sceptum) emelend 's a' gyűlést fel fogja osztlatni, ha rendre nem térnek. Galloway ur tehát e' nyilatkozásra sajnálkozását mutatta, hogy illy jelentésekre, ő adott alkalmat, de ha a' király viseletét olly szóval bélyegezé, melly ő uraságának (a' lordmayornak) nem tetszik, ő arról nem tehet, ő csak érdemlett nevével nevezi el a' dolgot. (Egy részről tetszés, másiról süvöltés). Steevens ur azt állitá: csak azok e' jelenések

okai, kik a' 2dik indítványt javasla. Az eredeti indítvány t.i. oda járult: „hogy ő fölsége válasza a' felírásra a' kül-tanács jegyzőkönyvébe igtatassék.“ Ennélfogva szabadságukban áll a' fenforgó tárgyról véleményeiket kimondani. A' válasz a' gyűlés előtt áll, 's ő neki elegendőnek tetszik, hogy a' jegyzőkönyvbe igtatassék; de a' 2dik indítványra semmi szükség nem vala. Végre Ashhurst ur azon kérdést tette a' gyűléshez: valljon a' király válasza általjában a' felírásra van é adva, 's arra vitethetik é vagy sem? (halljuk, halljuk!) Válasznak kellene ugyan annak lennie, de mindenki látja, hogy a' felírás itt egészen elmellőzteték. A' király csak a' nép számára állított gyám (Vormund) 's így midőn a' nép annak viseletét e' gyámsági sajátságában veszi fontolatra, joga van neki róla szintűgy mint minden más emberről kifejezni véleményét. Mondották, a' királyt tisztelni kell, ő azt teljesen megengedi; de azt is hiszi, hogy az igazságot még nagyobb tiszteletben kell tartani. Azonban szavazáskor 46 szó 38 ellen azt határozá, hogy a' jegyzőkönyvbe a' válasz elibe e' szók tüzessenek: „igen kegyelmes.“ — Österr. Beob.

A' londoni lapok dec. 18kán levelet közlenek, mellyet Sir Robert Peel a' tamworthi választókhoz küldött, jelentvén nekik, hogy mivel miniszternek neveztetett ki a' királytól, követi hivatala ez úttal megszűnik, 's reményli, hogy politikai hitvallása kimondásánál fogva, ujra követnek választandják el őt. Ez irományban Sir Robert Peel egyenesen kimondja, hogy ő hittagadó nem lesz, hanem eddigi politikai elveihez állhatatos maradand. A' levélből következő helyet közlünk: „A' király nehéz fordulatban kívántam meg szolgálatomat. El kelle tehát magamot határoznom: engedelmességek é a' meghívásnak, vagy kivonjam magamat a' felelősség elől azon ürügy alatt, hogy a' reformbill mintegy erkölcsi tehetetlenségre kárhoztata, melly előttem 's a' hason-gondolkodásuaktól végkép elzárt minden utat a' korona hivatalos szolgálatajába léphetésre? Illett volna é statusférűhoz azt a' reformbill czéljaul elfogadnom, hogy az a' nép józan értelmét 's nyugott itéletét akará megrontani, 's békoba verni a' korona jusát, mellynél fogvást a' király szabadon nem választhatná alattvalói közül minisztereit, hanem mindig csak egy azon osztályból kellene azokat vennie? Én más utra tértem, 's elsőben is azt mondom, hogy én az igazgatóst nem azon föltétel alatt fogadom el, hogy elveimet megtagadjam, mellyek tettimet eddig vezérlették. De egyszersmind soha sem fogom megengedni, hogy én akár a' reformbill előtt, akár utána, visszaéléseket védelmeztem va y pe-

dig okos reformok ellensége lettem volna. Bizvást is hivatkozom e' vád-czáfolás végett azon munkás részvétre, mellyet mutattam a' papirospénz nagy kérdésében, a' főbenjáró törvények egyszerűsítésében 's javításában, mint az eskütszéki törvénykezési rendszer megvizsgálásában is. Az elismért rosztat sem babonás v. bálványozó tiszteletből a' régi szokások iránt, sem félelemből a' munka vagy felelősség előtt, nem pártoltam. A' levél ezen czikkelye oda mutat, hogy a' materialis visszaéléseket 's hibákat a' status-alkotmányban kész lesz Sir R. Peel javítani, de nem egyszersmind a' politikai viszonyokat. — Sussex (a' király testvére) azon válaszában, mellyben a' cambridgei egyetem ajánlását a' kancellári hivatalra leendő kijelöltetése iránt, magától el-mellőzte, következő helyet is olvashatni: „Midőn szerencsém volt a' Trinity college-dzsel 's a' cambridgei egyetemmel összeköttetésbe jutnom, az részemről azon szilárd meggyőződésből történt, hogy oly testületekhez állok, mellyek szabadelmü, alkotmányos, és türelmes elvek által tüntetik ki magokat, mellyeket én majd 30 éves parlamenti pályámon védelmezék, 's valék, 's mellyeket lélekisméretes meggyőződésből hazám javára és szükségeire legillőbbeknek tartok. Minthogy azonban az utolsó parlament-ülés alatt történt dolgokból azt vevém észre, hogy az egyetem szemponti enyéimmal egészen ellenkezők, sajnálkozva kényteleníttem megszakasztani összeköttetésemet oly tudós testülettel, mellynek egyes tagjaiból őszintén tisztelek 's szeretek ugyan némelyleket, de mellyek mint testületnek elveitől egészen külön váltam. — Dublinban azon gyűléseken kívül, mellyeket O' Connell antitory egyesület név alatt, folyvást tart, 's mellybe majd valamennyi irlandi képviselő beállott, még az ott lakozó nemesség egy része is fölírást határozott a' királyhoz, 's abban meg is kéri a' felséget, hogy semmi oly ministeriumot ne hagyjon meg, melly a' javításnak mind az egyházban, mind a' statusban ellenzője. A' fölírásnak már 140 aláírója van, elején diszlik Leinster hg, Charlemont gróf és Cloncurry lord. —

A' londoni hirlapok ítélete, mellyel a' ministeri kinevezéseket fogadják, igen hangos. A' Timestól fogva az igen radical Examinerig, a' torylapokat kivéve, mindnyájan nem csak főnakadnak azon, de méltán meg is ütődnek. A' Times főnakad a' ministerek számán, állítván, hogy a' kinevezett 15 tag helyett 7 is elég lett volna, 's annál inkább, mert a' kijött nevek között némelylekben semmi okot sem lát ily számos kinevezésre. Azt mondja ezután, hogy e' nevek nem sok jóval biztának. A' Morning-Chronicle így elmélkezik: „A' Peel-kabinet

négy héti kinos vajudás után végre megszült. A' torysmus végmaradványiból van az összealkotva. A' babonások, a' hittagadók, a' vörös ruhások, a' nagy vitéz segédei, egyenlő részben vegyítve alkotják a' ministeri kört. Nagyobb csudát, nevetségesebb, bosszantóbb ministeriumot szabad nemzetnek nem ajánlottak még. Mint mondják, nem sokára egész csoporttal szaporítandják a' felsőház tagjait. Ez a' lordok állását a' reformbill által alkotott új választási rendszerrel még nagyobb ellenkezésbe hozandja. Azt is rebesgetik, Wellington hg. és Sir R. Peel a' parlament fölösztatása iránt elágazó véleményben valának dec. 13kán. A' tory-kabinet összeállapodása e' rendszabályt szükségessé teszi, noha magok a' legvérmesebb toryk sem reménylenek többet a' szózatok idánál. Soha kétségbe esett párt gondatlanabb 's örültebb módon nem ragadá magához a' kormányt. Mi nagyobb csudálkozásra nem emlékezünk, mint az volt, mellyet láttunk, midőn e' statusférjak kinos egyesületét kihirdették.” — A' Courier azt jegyzi meg, hogy a' magas toryk, valamint Chandos marq. és pártja mind elfognak Peeltől állani, ha az irlandi egyház alkotmányában legkissebb újítást vagy javítást készülné tenni. Továbbá bizodalmatlan szemmel nézik, úgy mond, hogy Roszlyn és Wharnclyffe lordok, a' mostani kabinetben talán a' legszabadelmübb ministerek, a' legesekélyebb helyet foglalják el. Az Examiner így: „Sir Robert Peel megfelelt a' herczeg füttyentésének. Ő nyakrafőrehaza iramlott, 's nagy sebtében a' hivatalba ugrott. Politikája kocsikerekével forgott versenyt. Félre az elvekkel! Isten hozott kedves hivatal! Millyenek mostan szemponti? olyanok, a' millyeneket statusköntöse zsebében talált. Wellington hg. viszatérése a' reformhoz igen csudálatos vala, Sir Robertének (Peelének) még rögtönebb kelle megtörténnie. — Ő meghívási jegyet kap; a' kérdés: országlani vagy nem országlani? Rómában maradjon é elveivel, vagy postalovakat vegyen 's erdőn berken hegyen völgyön haza váglasson? Ő most a' kinos legelső lordja, a' kinstár kancellárja; mi legyen: antireformer é, vagy alreformer? az kétségkívül neki mindegy, 's előtte nem lényeges (essentialis) dolog. Ő azon párthoz álland, melly a' hivatalban legbiztosabban megtartandja őt.” — Irlandból nyugtalanító hírek érkeznek. A' tized-szedés alkalmakor sok helyen véres jelenetek történtek.

A' kabinet ki van nevezve, 's a' neveket a' radical újságok igen marczonán támadják meg. Az újdin kinevezett valamennyi minister mind magas tory. A' Times, melly eddig nagyon védelmezé Wellington hg. újdin szerke-

zendő ministeriumát, maga is igen meghökkent a' kihirlett nevekre, 's csak azt mondja, hogy itéletével ugyan várakozni fog, míg a' ministerium tetteit látandja; de azt fenhangon említi, hogy néhány minister nevében, mellyek igen is szemet szúrnak, kevés a' biztosíték (garantia) és fő idejeis már, hogy kimondja politikai hitvallását az igazgatás, mellyet tovább semmikép sem halaszthatni. A' királyné befolyása a' statusdolgokba mind inkább, 's napról napra nagyobbulni látszik. A' hollandi herczeg választatása is Victoria hg asszony számára, a' királyné munkája. Londonban igen hiszik, hogy Stanley lord fog nem sokára kormányra jutni. Mire sok jelenség mutatkozik. Irlandban O' Connell ellenzési munkáját olly szorgalmasan viszi a' tory kormány ellen hogy azon ország különös állapotja 's helyzete mellett párthiveinek száma új választás által csak öregbülhet.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Constitutionnel, Journal du Commerce, Temps, Courrier Francais, Messenger, Bon Sens, 's minden párisi hírlap többé v. kevesbé keserű kifejezésekben, 's Ney marsalt védelmezve kelnek ki a' pairkamara vég itélete ellen. A' Quotidienne azt jegyzi meg, hogy hasonló ügyben a' Bourbonok pairsége egy két hónapi fogsággal 's néhány frank birsággal megelégtült volna. A' Gazette de France is gáncsolja ez itéletet. A' j. des Débats mélyen hallgat. — Említettük mult évi végső számunkban, hogy dec. 16kán a' pairkamara Rouen urat, a' National egyik szerkesztőjét bizonyos sértő cikkely végett két évi fogságra 's 10,000 frank birságra ítélte. Következő volt azon ülés folyama, mellyben amaz itélet hozatott. A' karzatok már korán megteltek hallgatókkal, 's még az ujságírók helyeit is követek foglalák el. A' karzatokon Brougham lordot is észre leheté venni. A' jegyzőkönyv felolvastatása után az elnök: „Bocsássák be Rouen urat ügyvédestül.“ Rouen és Carrel urak bévezetnek. Rouen ur, mielőtt ügyvédét szólani engedné, fölvilágosításokba ereszkedik, 's azokban oda nyilatkozik, hogy a' cikkely, kiadatása előtt, vizsgálata alatt volt. Azon körülményeket emeli azután ki, mellyek alatt a' cikkely iraték, 's ha ugymond, volnának benne kifejezések, azokat a' nagy pör által okozott ingerlettségnek szükség tulajdonítani; 's e' szókkal végzi nyilatkozását: nyugalmasok voltak é azon pair urak, kik rögtön 's hihetőleg kihallgatásom nélkül akarának megítélni? Én már 6 hónap óta ülök a' börtönben, de Uraságtok itéletétől nem félek 's a' t. Ezekután Carrel ur azon panaszon kezdi védelmét, hogy azt bizonyos, meghatározott tett-dologra nem alapíthatja, 's hogy

nem bizonyos, meghatározott kérdésekre kell felelnie. Segur ur t. i. olly szűk mezőt hagyott neki, hogy védecze mellett máskép foganatosan nem szólhat, hanemha a' pairkamara karakterét, 's eddigi tetteit veszi vizsgálat alá. Azonban, mielőtt Carrel ur azt tenné, két cikkelyt közöl Thiers urtól, mellyeket az, 1830ban a' Nationalba igtatott. E' két cikkely telve vala keserű gúnyal 's heves megtámadással a' pairség ellen. Carrel ur ezután a' pairség változásiról 's irányiról szól 1814 óta, 's egy ideig Ney marsal halálánál állapodik meg. „A Restauratio, ugymond, még nem viselé el ezen elítélés minden borzalmait.“ Pasquier ur (az elnök): Félben kell Önt szakasztanom. Olly tagok vannak ezen kamarában, kik Ney m. elíteltetésében részt vettek, 's Ön kifejezései által könnyen megsértethetnek.“ Carrel ur: „Ha itt, mint Ön mondja, olly férfiak vannak, kik Ney marsal halálos itéletét aláírták, vádoljanak e' miatt, én szerencsésnek fogom magamat tartani, ha megbizottnak fogom tekinthetni magamat, kikelni ez utálatos gyilkolás ellen.“ (félbenszakasztás) Az elnök: „Önnek nincs szava többé.“ Excelmans general: „Szót kérek.“ (növekedő zajgás) Az elnök: „Önnek nincs szava.“ Excelmans ur (keményen): „Úgy van, törvényes gyilkolás volt az.“ (Új félbenszakasztás, taps és tetszés a' karzatokon) Tascher ur: „Azt kívánom, hogy azokat, kik tapsoltak a' karzatokon, fogják el.“ Az elnök Carrel urhoz: „Önnek megtiltom a' szót. Rouen ur! van még mit mondania védelmére? “Rouen ur: „Igen is.“ Carrel ur: „kérem a' kamarát, ne zavarja helyzetemet Rouen uréval össze. Mint Rouen ur védje, szót kérek még; 's minthogy további védelmem irva van, nem jövend abban semmi elő, mi a' kamara érzélgésit sérthetné.“ Az elnök: „Szóljon Ön.“ — Carrel ur szólani kezd, 's azt emeli ki leginkább, hogy természeti bírájok, az eskütszék elől elvonatva kivételi törvényszék előtt kell állaniok. Azonban beszéde folytában ismét Ney marsal nevére jött, 's ekkor félben-szakasztaték. Az elnök: „Óttam Önt; már mostépen nincs szava többé.“ Carrel ur: „Ha Uraságtok némellyike érzékenységit megsértém is, szavaim másoknál viszhangra találtak. „Az elnök: „Rouen ur, van e még más mit felhoznia védelmére?“ Rouen ur: „Ellenmondok ügyvédem félben-szakasztatásának. Egyebet nem mondhatok.“ Az elnök: „Tehát távozzanak el.“ — Rouen ur Carrel urral együtt kivezettetik a' tereméből. Az elnök ezután elsőben azon kérdést terjeszti a' kamara elébe: vétkes e Rouen ur, vagy sem? 138 szózat igent monda, 's csak 15 tagadá azt. Mihezképest Rouen ur vétkesnek íteltetik. Az elnök: „Már mostan a' büntetést

dig okos reformok ellensége lettem volna. Bizvást is hivatkozom e' vád-czáfolás végett azon munkás részvétre, melyet mutattam a' papirospénz nagy kérdésében, a' főbenjáró törvények egyszerűsítésében 's javításában, mint az eskütszéki törvénykezési rendszer megvizsgálásában is. Az elismért rosztat sem babonás v. bálványozó tiszteletből a' régi szokások iránt, sem félelemből a' munka vagy felelősség előtt, nem pártoltam. A' levél ezen cikkelye oda mutat, hogy a' materialis visszaéléseket 's hibákat a' status-alkotmányban kész lesz Sir R. Peel javítani, de nem egyszeremind a' politikai viszonyokat. — Sussex (a' király testvére) azon válaszában, melyben a' cambridgei egyetem ajánlását a' kancellári hivatalra leendő kijelöltetése iránt, magától el-mellőzte, következő helyet is olvashatni: „Midőn szerencsém volt a' Trinity college-dzsel 's a' cambridgei egyetemen összeköttetésbe jutnom, az részemről azon szilárd meggyőződésből történt, hogy olly testületekhez állok, melyek szabadelmű, alkotmányos, és türelmes elvek által tüntetik ki magokat, melyeket én majd 30 éves parlamenti pályámon védelmezék, 's valélék, 's millyeket lélekisméretes meggyőződésből hazám javára és szükségeire legillőbbeknek tartok. Minthogy azonban az utolsó parlament-ülés alatt történt dolgokból azt vevém észre, hogy az egyetem szemponti enyéimmel egészen ellenkezők, sajnálkozva kénytelenítetem megszakasztani összeköttetésemet olly tudós testülettel, mellynek egyes tagjaiból őszintén tisztelek 's szeretek ugyan némellyeket, de mellynek mint testületnek elveitől egészen külön váltam. — Dublinban azon gyűléseken kívül, melyeket O' Connell antitory egyesület név alatt, folyvást tart, 's mellybe majd valamennyi irlandi képviselő beállott, még az ott lakozó nemesség egy része is fölírását határozott a' királyhoz, 's abban meg is kéri a' felséget, hogy semmi olly ministeriumot ne hagyjon meg, melly a' javításnak mind az egyházban, mind a' statusban ellenzője. A' fölírásnak már 140 aláírója van, elején diszlik Leinster hg, Charlemont gróf és Cloncurry lord. —

A' londoni hirlapok itélete, mellyel a' ministeri kinevezéseket fogadják, igen hangos. A' Timestól fogva az igen radical Examinerig, a' torylapokat kivéve, mindnyájan nem csak főn-akadnak azon, de méltán meg is ütődnek. A' Times főn-akad a' ministerek számán, állítván, hogy a' kinevezett 15 tag helyett 7 is elég lett volna, 's annál inkább, mert a' kijött nevek között némellyekben semmi okot sem lát illy számos kinevezésre. Azt mondja ezután, hogy e' nevek nem sok jóval biztálnak. A' Morning-Chronicle így elmélkezik: „A' Peel-kabinet

négy héti kinos vajudás után végre megszült. A' torysmus végmaradványiból van az összealkotva. A' babonások, a' hittagadók, a' vörös ruhások, a' nagy vitéz segédei, egyenlő részben vegyítve alkotják a' ministeri kört. Nagyobb csudát, nevetségesebb, bosszantóbb ministeriumot szabad nemzetnek nem ajánlottak még. Mint mondják, nem sokára egész csoporttal szaporítandják a' felsőház tagjait. Ez a' lordok állását a' reformbill által alkotott új választási rendszerrel még nagyobb ellenkezésbe hozandja. Azt is rebesgetik, Wellington hg. és Sir R. Peel a' parlament fölösztatása iránt elágazó véleményben valának dec. 13kán. A' tory-kabinet összeállapodása e' rendszabályt szükségessé teszi, noha magok a' legvérmesebb toryk sem reménylenek többet a' szózatok udánál. Soha kétségbe esett párt gondatlanabb 's örültebb módon nem ragadá magához a' kormányt. Mi nagyobb csudálkozásra nem emlékezünk, mint az volt, mellyet láttunk, midőn e' statusférfiak kinos egyesületét kihirdették.” — A' Courier azt jegyzi meg, hogy a' magas toryk, valamint Chandos marq. és pártja mind elfognak Peeltől állani, ha az irlandi egyház alkotmányában legkissebb újítást vagy javítást készülné tenni. Továbbá bizodalmatlan szemmel nézik, ugy mond, hogy Roszlyn és Wharnclyffe lordok, a' mostani kabinetben talán a' legszabadelműbb ministerek, a' legesekélyebb helyet foglalják el. Az Examiner így: „Sir Robert Peel megfelelt a' herczeg füttentésének. Ő nyakrafőre haza iramlott, 's nagy sebtében a' hivatalba ugrott. Politikája kocsikerekével forgott versenyt. Félre az elvekkel! Isten hozott kedves hivatal! Millyenek mostan szemponti? olyanok, a' millyeneket statusköntöse zsebében talált. Wellington hg visszatérése a' reformhoz igen csudálatos vala, Sir Robertének (Peelének) még rögtönebb kelle megtörténnie. — Ő meghívási jegyet kap; a' kérdés: országlani vagy nem országlani? Rómában maradjon é elveivel, vagy postalovakat vegyen 's erdőn berken hegyen völgyön haza váglasson? Ő most a' kinos legelső lordja, a' kincstár kancellárja; mi legyen: antireformer é, vagy alreformer? az kétségkívül neki mindegy, 's előtte nem lényeges (essentialis) dolog. Ő azon párthoz álland, melly a' hivatalban legbiztosabban megtartandja őt.” — Irlandból nyugtalanító hírek érkeznek. A' tized-szedés alkalma-akor sok helyen véres jelenetek történtek.

A' kabinet ki van nevezve, 's a' neveket a' radical ujságok igen marczonán támadják meg. Az újdun kinevezett valamennyi minister mind magas tory. A' Times, melly eddig nagyon védelmezé Wellington hg újdun szerke-

zendő ministeriumát, maga is igen meghökkenet a' kihirlett nevekre, 's csak azt mondja, hogy ítéletével ugyan várakozni fog, míg a' ministerium tetteit látandja; de azt fenhangon említi, hogy néhány minister nevében, mellyek igen is szemet szúrnak, kevés a' biztosíték (garantia) és fő idejeis már, hogy kimondja politikai hitvallását az igazgatás, mellyet tovább semmikép sem halaszthatni. A' királyné befolyása a' statusdolgokba mind inkább, 's napról napra nagyobbulni látszik. A' hollandi herczeg választatása is Victoria hg asszony számára, a' királyné munkája. Londonban igen hiszik, hogy Stanley lord fog nem sokára kormányra jutni. Mire sok jelenség mutatkozik. Irlandban O'Connell ellenzési munkáját olly szorgalmasan viszi a' tory kormány ellen hogy azon ország különös állapotja 's helyzete mellett párthiveinek száma új választás által csak öregbülhet.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Constitutionnel, Journal du Commerce, Temps, Courrier Francais, Messenger, Bon Sens, 's minden párisi hírlap többé v. kevesbé keserű kifejezésekben, 's Ney marsalt védelmezve kelnek ki a' pairkamara vég ítélete ellen. A' Quotidienne azt jegyzi meg, hogy hasonló ügyben a' Bourbonok pairsége egy két hónapi fogsággal 's néhány frank birsággal megelégtült volna. A' Gazette de France is gáncsolja ez ítéletet. A' j. des Débats mélyen hallgat. — Említettük mult évi végső számunkban, hogy dec. 16kán a' pairkamara Rouen urat, a' National egyik szerkesztőjét bizonyos sértő czikkely végett két évi fogságra 's 10,000 frank birságra ítélte. Következő volt azon ülés folyama, mellyben amaz ítélet hozott. A' karzatok már korán megteltek hallgatókkal, 's még az ujságírók helyeit is követek foglalák el. A' karzatokon Brougham lordot is észre lehet venni. A' jegyzőkönyv felolvastatása után az elnök: „Bocsássák be Rouen urat ügyvédestül.“ Rouen és Carrel urak bévezetnek. Rouen ur, mielőtt ügyvédét szólani engedné, fölvilágosításokba ereszkedik, 's azokban oda nyilatkozik, hogy a' czikkely, kiadatása előtt, vizsgálata alatt volt. Azon körülményeket emeli azután ki, mellyek alatt a' czikkely iraték, 's ha ugymond, volnának benne kifejezések, azokat a' nagy pör által okozott ingerlettségnek szükség tulajdonítani; 's e' szókkal végzi nyilatkozását: nyugalmasok voltak é azon pair urak, kik rögtön 's hihetőleg kihallgatásom nélkül akarának megítélni? Én már 6 hónap óta ülök a' börtönben, de Uraságtok ítéletétől nem félek 's a' t. Ezekután Carrel ur azon panaszon kezdi védelmét, hogy azt bizonyos, meghatározott tett-dologra nem alapíthatja, 's hogy

nem bizonyos, meghatározott kérdésekre kell felelnie. Segur ur t. i. olly szűk mezőt hagyott neki, hogy védecze mellett máskép foganatosan nem szólhat, hanemha a' pairkamara karakterét, 's eddigi tetteit veszi vizsgálat alá. Azonban, mielőtt Carrel ur azt tenné, két czikkelyt közöl Thiers urtól, mellyeket az, 1830ban a' Nationalba igtatott. E' két czikkely telve vala keserű gúnyal 's heves megtámadással a' pairség ellen. Carrel ur ezután a' pairség változásiról 's irányiról szól 1814 óta, 's egy ideig Ney marsal halálánál állapodik meg. „A Restauratio, ugymond, még nem viselé el ezen elítélés minden borzalmaait.“ Pasquier ur (az elnök): Félben kell Önt szakasztanom. Olly tagok vannak ezen kamarában, kik Ney m. elítéltetésében részt vettek, 's Ön kifejezései által könnyen megsértethetnek.“ Carrel ur: „Ha itt, mint Ön mondja, olly férfiak vannak, kik Ney marsal halálos ítéletét aláírták, vádoljanak e' miatt, én szerencsésnek fogom magamat tartani, ha megbizottnak fogom tekinthetni magamat, kikelni ez utálatos gyilkolás ellen.“ (félbenszakasztás) Az elnök: „Önnek nincs szava többé.“ Excelmans general: „Szót kérek.“ (növekedő zajgás) Az elnök: „Önnek nincs szava.“ Excelmans ur (keményen): Úgy van, törvényes gyilkolás volt az.“ (Új félbenszakasztás, taps és tetszés a' karzatokon) Tascher ur: „Azt kívánom, hogy azokat, kik tapsoltak a' karzatokon, fogják el.“ Az elnök Carrel urhoz: „Önnek megtiltom a' szót. Rouen ur! van még mit mondania védelmére?“ Rouen ur: „Igen is.“ Carrel ur: „kérem a' kamarát, ne zavarja helyzetemet Rouen uréval össze. Mint Rouen ur védje, szót kérek még; 's minthogy további védelmem irva van, nem jövend abban semmi elő, mi a' kamara érzélgésit sérthetné.“ Az elnök: „Szóljon Ön.“ — Carrel ur szólani kezd, 's azt emeli ki leginkább, hogy természeti bírájok, az eskütszék elöl elvonatva kivételi törvéneyszék előtt kell állaniok. Azonban beszéde folytatában ismét Ney marsal nevére jött, 's ekkor félben-szakasztaték. Az elnök: „Ottam Önt; már mostépen nincs szava többé.“ Carrel ur: „Ha Uraságtok némellyike érzékenységit megsértém is, szavaim másoknál viszhangra találtak.“ „Az elnök: „Rouen ur, van e még más mit felhoznia védelmére?“ Rouen ur: „Ellenmondok ügyvédem félben-szakasztatásának. Egyebet nem mondhatok.“ Az elnök: „Tehát távozzanak el.“ — Rouen ur Carrel urral együtt kivezettetik a' tremből. Az elnök ezután elsőben azon kérdést terjeszti a' kamara elébe: vétkes e Rouen ur, vagy sem? 138 szózat igent monda, 's csak 15 tagadá azt. Mihezképest Rouen ur vétkesnek ítéltetik. Az elnök: „Már mostan a' büntetést

kell meghatározni.“ Dubouchage ur: „A' kamara Rouen urat ugyan vétkesnek találta, de én úgy tartom, a' kamara méltóságáhozigen illenék megkegyelmezni neki.“ Én a' legkisebb fokát javaslom a' büntetésnek. (Hasonló esetekben a' büntetés legnagyobb lépésője három évnvi fogság, és 10,000 frank birság). Minthogy Carrel ur belépett a' terembe, 's arra figyelmezteté a' kamarát, hogy mivel ez esetben inkább a' National intézete 's iránya ellen tör a' kamara, mint sem a' szerkesztő személye ellen, inkább a' birság legyen nagyobb mint a' fogság; 's így ítéltetett az 10,000 frank birságra 's két évnvi fogságra.

SPANYOLORSZÁG,

Pamplonából dec. 14kén költ hivatalos jelentések következő adatokban adják elő a' két legujabb ütközetet: „Minához mint fővezérhez 11kén estve jelentés jő, hogy Eraso insurgentsvezér három zászlóaljal tör Lorenzo ellen, ki néhány szekér élelmet 's tüzfát kísér vala hadi fedezet alatt Pamplona' felé. E' körülményről Mina nyomban tudósítá Ocana ezredest, ki Villaba mellett három zászlóaljal állott, olly meghagyással, hogy első intésre az ellenségre üssön. Két óraker éjjél után Ocana újabb parancsot vön, egyszersmind tetemes mennyiségű hadiszereket csapatai számára; hajnalkor tehát 5 óraker indulót fuvat az ellenség ellen. Mina maga is kiindult Carascal felé, hová az ezredest rendelte vala, tapasztalni parancsai végrehajtását; de miután mindent rendin talált, ismét visszatért Pamplonába. Alig hogy ide megérkezik, tudósítatik, hogy az ütközet már kezdetén van; lóra ül tehát újra maga vezérlendő a' csatázást. Legelől is a' tartományi láncások (Iriarte vezérlete alatt) támadák meg az ellenséget, 's úgy utánok a' 4ik ezred első zászlóalja, neki szegzett bayonetekkel. A' harc rövid volt, mert az ellenség a' rohanást ki nem állhatván csak hamar mindenfelé megfutott, holtat 200nál többet hagyván a' csatasíkon. Mina még az nap visszasiétt Pamplonába Lorenzoval 's a' fedezett szállítással együtt; de Ocana ezredes és 3 zászlóalja csatatéren maradtak, hogy másnap az ellenséget tovább üldözhessék. Csakugyan a' következett napon Ocana Montrealbul küldé tudósítást, hogy az ellenség mindenfelé fut 's vesztesége sokkal nagyobb mint elein számított.“ — Ugyanerről egy más tudósítás ezt

hozza: „Gen Lorenzo 11kén Barasoain mellett 100 gyalog 's 140 lovassal fa-szállítást kísért Pamplona felé. Eraso e' szállítást és kiséretet, 3 zászlóaljból álló hadával éjfélkor akará meglepni 's leverni, célja nem sült el: 12kén reggel a' Carasco-völgyben újra megtámadá a' kiséretet; Lorenzo a' szekerek védelmire egy kis csapatot előre bocsátván, a' többiekkel megfordult 's viszontámadással fogadá az ütközőket; épen ekkor érkezék Pamplonából is egy hadláb, Artajona felül ismét Gurrea ezredes csapataja, melyeket a' fővezér az ellenség visszanyomására küldé ki; a' csatázás tehát minden oldalról közössé válván, néhány percz múlva az ellenség tökéletesen megverve megszalasztva volt. Mint a' szekereknél nyugton maradt emberek bizonyítják, a' futókat nem üldözhatték. Ha ezen alkalmat jól használjuk, a' teljes győzelem kezünkben van. Illy véleményben van gen. Cordova társam is. Többi részleteit ez ütközetnek még nem közölhetem, azt azonban előre is bizonyosképen irhatom, hogy az ellenség lovassága vezére, Espinosa, az elestek sorában van.“

OROSZORSZÁG.

A' „Nordische Biene“ lap levelet közöl a' jeruzalemi püspöktől (Konstantinápolyból) a' Moszkvában tartózkodó tábori érsekhöz, melyben jelenti, hogy Jeruzalemből váratlan szomorító tudósítások érkeztenek. Ugyan is az arabok zendülésén, 's az ezzel együttjáró rablásán, éhségen 's a' személyes életveszélyen kívül, maj. 23kán iszonyu 's 13 egész perczig tartott földrengés is nyugtalanítá Jeruzalem megrémült lakosait. A' szent sir egyházának boltozata (superlájta) annyira megrendült, hogy az egész épület majd összeroskadt. A' száva-monostor kétfelé hasadt, 's két tornya majd alapig kidőlt; sz. János egyháza is olly annyira megrongáltott, hogy minden pillantásban összeomlásától félhetni. Ugy szinte Bethlehemben a' szentkereszt monostorában is számos a' rézs, a' repedék. Ennyi inség a' jeruzalemi híveket nagy keserűségbe süllyesztette. A' levélíró püspök noha tudja, hogy e' siralmas történetek mély fájdalomat fognak az orosz hívek közt is okozni, közli még is azokat, részint, mert így könnyít a' keserűgök terhén, részint, hogy meginduljanak az orosz buzgó hívek is, 's bő segédelmet küldjenek a' sýnlő jeruzalemi keresztyén községnek. —

A' gabona pesti piacti ára január 2kán 1834:

pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű.	csekély	pozsonyi mérő váltó gar.	legjobb	középszerű.	csekély
Tisztabuza	146 $\frac{2}{3}$	133 $\frac{1}{3}$	—	Zab	86 $\frac{2}{3}$	—	—
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	116 $\frac{2}{3}$	—	—	Köleskása	—	—	—
Arpa	105 $\frac{1}{3}$	—	—	Kukoricza	106 $\frac{2}{3}$	104	—

P é n z k e l e t:

Bécs január 1sőjén középár pengő pénzben.			
Status 5 pC. kötel.	99 $\frac{1}{2}$	1834 ^{ki} statusköles.	—
„ 4 pC.	91 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	560
„ 1820 ^{ki} köles.	—	Bankrészevény	1282
„ 1821 ^{ki} „	138 $\frac{7}{8}$	Cs. arany pCt. agio	—